

KONSUMENT NYTT

Med konsumenterna vid rodret ändrar vi färdriktning
mot ett uthålligt och hållbart samhälle

Årgång 1 nummer 2

2004-10-25

Vilse i äggdjungeln

Foto: Sven Secher

VAR MED OCH SÄTT KRAFT BAKOM KONSUMENTKRAVEN

Sätt in 200:- på

postgiro nr 638 20 78-1

Du får då medlemskap samt information i 12 månader samt just nu, så länge lagret räcker boken KÖKSSKOLAN. Mer detaljer hittar du på hemsidan www.konsumentsamverkan.se

Vi är Sveriges största konsumentorganisation, som inte har några band med näringslivet eller partipolitiken— men behöver bli ännu större!

Specialnummer om ägg, äggproduktion och märkning

Nyhetsbrev nr 1 blir lite försenat, men vi sticker emellan med nr 2, då utvecklingen på äggfronten aktualiserar detta.

Problemet är gammalt. I över 10 år har opinionen krävt "släpp värphönorna fria". En del har hänt, det mesta positivt, men en del företag som producenter ägg har i det längsta försökt behålla sina gamla trånga burar. Trots att det numera är förbjudet envisas en del av dessa, att med begäran om dispenser och andra förhållande åtgärder, stoppa upp övergången. Detta är naturligtvis illojalt gentemot kollegor som investerat och utvecklat sina anläggningar för äggproduktion.

I dag är det inte tillåtet att hysa hönor i de gamla oinredda burarna, men tyvärr finns det också bland grossisterna mindre seriösa aktörer som låtit de förbjudna äggen sippra ut, till "Ekonomipriser" på marknaden.

Senaste dagarna upptäckte vi att ägg från oinredda burar såldes på

WILLY:s men hade helt plötsligt nu märkts med 3SE, d v s ägg från inredda, tillåtna burar och producerade i Sverige. Vi anmälde detta den 9 september till Livsmedelsverket (läs hela anmälan på vår hemsida, under "hönan". Redan i samma kvälls nyheter i P1 meddelades det att SLV nu skulle intensifiera kontrollerna för att få bort de omstridda äggen.

Märkningen är inte enkel, för konsumenterna, som ska veta så mycket om det mesta, kan inte läsa in Livsmedelsverkets alla förordningar på juristspråk, inte heller alla information på olika producenters hemsidor. Därför har vi försökt sammanfatta detta i ett kort dokument på vår hemsida med titeln "Märkning av äggförpackningar och ägg". Likaså har vi givit ut några få enkla råd om hur man köper ägg. Vi sammanfattar det här i nyhetsbrevet. Hela texten kan du läsa på vår hemsida:

www.konsumentsamverkan.se

Inte lätt att vara konsument i äggdjungeln

Enklaste sättet att kommunicera med konsumenter tycks vara priset. Vi minns alla när kriget om kunderna gick ut över äggen, 9:90 per kg. Fortfarande dyker sådana initiativ upp, för att locka oss att kanske tjäna 6-7 kronor, på en enda kartong pyttesmå ägg. Men ut går man med andra varor för mer än 100:-. Lurade! Men det var billigt att få oss in i butiken och det var väl meningen, inte att ge oss billigare mat. Mer om svårigheterna att vara äggkonsument på nästa sida.

Vilselädande märkning av gamla-bur-ägg

I september dök det plötsligen upp märkta "Ekonomiägg" som tidigare var it omärkta, alltså från gamla oinredda burar. Nu var de helt plötsligt märkta med 3SE (=nya inredda burar). Vid kontakt med leverantören fick vi beskedet att nya regler hade kommit från SLV om att få märka dessa ägg som burägg fram till årsskiftet. Så uppenbart fel, så en anmälan till livsmedelsverket var på sin plats. Här ett utdrag ur anmälan. Hela kan läsas på vår hemsida.

Till SLV:

Anmälan om felaktig märkning av KRONÄGGs burhönsägg från förbjudna burar

Kronägg levererar ägg till bl a WILLY:s butiker som kallas Ekonomiägg, storlek S-M och hittills har de inte varit märkta. Det rör sig om ägg från oinredda burar, vilket har bekräftats av både Kronägg och WILLY:s. Helt nyligen har dessa ägg försetts med märket 3SE, alltså för inredda burar trots

att äggen från de gamla burarna inte ska få säljas efter 1 januari 2004.

Enligt uppgift från Kronägg skulle de ha fått ny information och hänvisar till nya regler från Livsmedelsverket, där de får märka även de förbjudna äggen ända fram till årsskiftet, vilket ju är stridande med Livsmedelsverkets senaste information på deras hemsida.

Vi vet att SLV inte normalt kan ingripa mot "organisationer", men när ingen myndighet kan ta tag i detta och vi inte har resurser för att kolla upp vilka lokala myndigheter som skulle kunna agera på alla platser där WILLY:s säljer dessa ägg, hoppas vi att ni ändå kan ta tag i frågan. Det rör sig ju om ett klart brott emot märkningsreglerna.

Med vänlig hälsning

Bengt Ingerstam ordförande

Vill du ha genmodifierade livsmedel? Inte det. Vill du ha bestrålad mat? Inte det heller. Vill du att det ska användas hormoner i tillväxtfrämjande syfte i djuruppfödningen? Eller mer bekämpningsmedel vid odlingen av vegetabilier, frukt och grönt eller spannmål? Inte det heller. Vill du att mer bekämpningsmedel ska komma ner i vårt grundvatten? Nej naturligtvis inte.

Ja då finns det ju inget annat val, än det ekologiska. Visst är det ett logiskt val?

Valet är vårt, det är vi konsumenter som väljer vad vi köper. Tyvärr är vi ofta påverkade av reklamen och av priserna, men det ingår i projektet

att vi ska påverka för att få bort hindren. Därför ifrågasätter vi varför skillnaden mellan de KRAV-märkta ekologiska ägg måste vara

12:98 hos WILLY:s och i Konsum 18:90 för 6 pack.

Projektet "EKOlogisktVAL" stöds av Konsumentverket

Märkning av äggförpackningar och ägg

Debatten om att släppa burhönorna fria är nästan 15 år gammal och det ena sveket efter det andra har vi upplevt. Nu är en milstolpe passerad och från den 1 januari gäller exakta regler för märkning. Visserligen är inte märkningen obligatorisk men man får inte sälja ägg av kvalitetsklass A utan märkning.

Köp därför bara riktigt märkta ägg.

Vad som ska stå på förpackningen framgår av bilden nedan, hämtad från Livsmedelsverkets folder "[Märkning av hönsägg](#)" (pdf-fil). Vid lösviktsförsäljning ska vissa uppgifter finnas klart exponerade vid äggen, nämligen 3,4,5,7 och 8.

Märkning av hönsägg

De viktigaste reglerna från och med 1 januari 1998, gäller från 1 januari 2004. (Rev. med de viktigaste ändringarna från den 15 december 2003.)

På förpackningen ska produktionssystem anges:

- Ägg från utehöns
- Ägg från frigående höns inomhus
- Ägg från burhöns (gäller inredda burar av nyare konstruktion)

De gamla burhönsen levde i inredda trånga burar, utan möjlighet till naturligt beteende, och i sådan anläggningar får inte produceras ägg längre i Sverige, men det förekommer och rättsmaskineriet mal långsamt. Några dispenser ges inte längre. Däremot kan import förkomma. Självklart undviker vi konsumenter att köpa sådana. Ägg är ändå ett så otroligt billigt livsmedel med tanke på näringsinnehållet och den fullvärdiga näringen att vi har råd att välja kvalitet och hänsyn till de verkliga äggproducenterna

hönsorna.

Obligatoriska uppgifter

Förpackning med ägg **ska** märkas med:

- 1 namnet på varan (beteckning)
- 2 antalet förpackade ägg
- 3 kvalitets- och viktsklass, uppgift om ev. tvättning
- 4 bäst före-dag
- 5 förvaringsanvisning
- 6 namn eller firmanamn eller varumärke samt adress till packeriet
- 7 förpackningsanläggningens kontrollnr
- 8 produktionssystem

Frivilliga uppgifter

Förpackning med ägg **får** märkas med:

- 9 detaljistlednings- och lagerkontrollkoder
- 10 ett eller flera datum som ger konsumenten ytterligare upplysningar
- 11 uppg. om särskilda lagringsförhållanden
- 12 reklam
- 13 nettovikt
- 14 ursprung
- 15 foder

Bilder och text hämtad ur Livsmedelsverkets folder "[Märkning av hönsägg](#)"

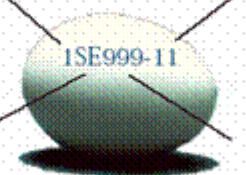
Särskiljande nummer

Kod för produktionsmetod

- 0 = Ekologisk produktion
- 1 = Frigående utomhus
- 2 = Frigående inomhus
- 3 = Burhöns

Kod för medlemsstat

- SE = Sverige
- FI = Finland
- DK = Danmark
- osv.

Kod för stall

Frivillig uppgift
Identifiering av flockar som hålls i olika byggnader i en anläggning.

Identifiering av anläggning

Unik kod för varje anläggning. Innehåller 3-4 siffror.

Enskilda ägg skall vara märkta enligt bilden till höger, också den hämtad ur Livsmedelsverkets folder.

Forts. om märkning

Äggen ska dessutom vara klassificerade efter vikt:

XL – mycket stora, 73 g eller mer

L – stora, 63-73 g

M – medelstora, 53-63 g

S – små, från 43 g

Prismärkningen är ett problem för sig. Dels packas ägg i 6,10,12,15,18 och 24 ägg. Storleksklasserna är 4 och därför kan det vara svårt att ha koll på vad man betalar för. Kilopriser är alltid ett exakt mått, men enligt en överenskommelse med Konsumentverket ska ett jämförpris per styck uppges. Håll då i minnet att vikten varierar. Kräv att kilopris ska anges utöver annan föreskriven information.

Enkla råd vid Köp av ägg

Enklaste rådet:

Köp KRAV märkta ägg på WILLY:s - Där kostar 6 ägg 12:98 (2:16 kr/ägg = 35 kr/kg i genomsnitt). Äggen är märkta med 0SE, ibland är det storlek M (medium) och ibland L (large) beroende på medelvikten och tillgången.

Eller om du inte har nära till WILLY:s butik

- kan du ibland hos någon ICA-butik hitta KRAV-ägg i 6 pack för 16 kr (2:65 kr/ägg = 43:08 kr/kg)

- eller vill du betala ända upp till 1 kr mer per ägg kan du köpa KRAV-godkända ägg i 6-pack för mellan 17 kr och 19 kr (upp till 3:15 kr/ägg = 48:87 kr/kg) i COOP/Konsums butiker.

Vi har alla råd att frossa i ekologiska ägg – prisskillnaderna är inte så stora och ägg är BILLIG och näringstät mat, snabbmat dessutom!

Näst bästa rådet:

Som andra alternativ kan du köpa ägg från frigående hönor (märkta med 1SE för frigående med tillgång till utevistelse eller 2SE för frigående inomhus). I lösvikt eller packade hittar du priser i genomsnitt på 1:75 kr/ägg = 28 kr/kg. Hos ICA har vi hittat priser ner till 19:90 kr/kg för lösvikt och hos COOP i 6-pack ända upp till 40:61 kr/kg. Variationen är tydligen större i handeln än priserna från producenterna.

Undvik:

Burägg från s k inredda burar (märkta med 3SE), godkända men inte accepterade av konsument- och djurskyddsorganisationer. Skillnaden vi hittat i priser är inte av intresse jämfört med frigående, (mellan 23 kr och 30 kr/kg). Eftersom osäkerhet råder om att gamla burägg också märks med 3SE, så undviker vi alla burägg.

Bojkotta:

ägg från gamla FÖRBJUDNA oinredda burar (omärkta ägg!). Kommer att kollas av SLV mera nu, men vi konsumenter kan ju ta bort dem från marknaden med en gång! De finns på bl a WILLY:s som då kallas Ekonomiägg, 24 ägg för 25:90 (1:08 kr/ägg (S-M) = 19:07 kr/kg vid skyltad vikt 1,358 kg. På vissa ICA Maxi lär de också förekomma, även i servicebutiker (där märkningen är helt oacceptabel). Prisskillnaden mellan dessa ägg och ägg från frigående hönor motiverar inte att gynna olaglig äggproduktion.

Sveriges Konsumenter i Samverkan

Box 88, 577 22 Hultsfred

Tel 0495-498 34, 413 15

skis-h@konsumentensamverkan.se

Tegelviksgatan 40, 116 41 Stockholm

Tel 08-556 92 410

skis-s@konsumentensamverkan.se

Hemsida: www.konsumentensamverkan.se